

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «032 Історія та археологія»
Спеціальність 032 Історія та археологія
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
історії України і методики
викладання історії
Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Актуальні проблеми історії незалежної України
Викладач (-і)	Кобута Степан Йосифович
Контактний телефон викладача	596001
Е-mail викладача	stepan.kobuta@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	За графіком
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення дисципліни є контрверсійні події та процеси сучасної історії України та характер відображення їх у шкільному курсі.</p> <p>Навчальний курс спрямований на засвоєння студентами вузлових історичних подій та процесів новітнього українського державотворення, аналіз та осмислення демократизації українського суспільства в новітніх умовах, визначення перспектив розвитку України в умовах світової інтеграції та глобалізації. Основний акцент зроблено на вивченні: проблематики сучасного демократичного розвитку; державотворчих процесах, проблемах реформування соціально-політичної сфери; актуальних питаннях національного та культурного розвитку; безпекових проблемах та питаннях міжнародних взаємин та міжнародного співробітництва України; визначення її зовнішньополітичного курсу та пріоритетів; перспектив європейської та євроатлантичної інтеграції. Засвоєння програми курсу дозволить студентам значно розширити та поглибити знання сучасної вітчизняної історії, засвоїти навички історичного і політологічного аналізів поточних суспільних подій і процесів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Мета курсу:</u> оволодіння студентами поглиблених знань із сучасної вітчизняної історії; формування всесторонньо розвинутої особистості із глибокими національно-патріотичними орієнтирами, усвідомлення причетності до розвитку української державності.</p> <p><u>Основні цілі курсу:</u> засвоїти основний масив історичних знань; застосовувати критичний підхід для аналізу складних суспільних процесів; опанувати навички наукового пізнання сучасної української дійсності, виробити навички історичного аналізу сучасної вітчизняної історії.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватися.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>технологій, до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>	

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
Спеціальні компетентності:
 СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому і сучасному.
 СК 9. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
 СК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.
Програмні результати навчання.
 ПРН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати йф знання у професійній діяльності.
 ПРН 4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.
 ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуації з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	032 Історія та археологія	4	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.			
	лекції д.ф.н / з.ф.н.	семін. (практ ичн.) заняття д.ф.н. / з.ф.н.	сам. роб. д.ф.н. / з.ф.н.	
Тема 1. Здобуття Україною незалежності.	2/0	2/0	6/10	
Тема 2. Державотворчий процес.	2/2	2/2	10/10	
Тема 3. Особливості політичних відносин в Україні.		2/0	6/10	
Тема 4. Вищі державні керівники: особливості здійснення влади.	2/0	4/2	8/10	
Тема 5. Економічна та соціальна сфери: пошук оптимальної моделі розвитку.	2/0	2/0	10/10	
Тема 6. Україна на міжнародній арені.	-/0	2/2	6/10	
Тема 7. Безпекові питання. Сучасна російсько-українська війна	2	4/2	10/10	
Тема 8. Національно-культурне і духовне життя в Україні.				
	ЗАГ:	10/2	20/8	60/80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система	Шкала оцінювання
------------------	------------------

оцінювання навчальної дисципліни	Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
	90-100	відмінно	5	A	зараховано
	80-89	добре	4	B	
	70-79			C	
	60-69	задовільно	3	D	
	50-59			E	
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)			
	1-25	незадовільно			
<p>Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів:</p> <p>20 балів – за роботу на лекційних заняттях (контроль: 2 тематичні тестування);</p> <p>40 балів – відповіді на семінарських заняттях, участь в обговоренні проблемних питань; поточні тестування у дистанційній системі.</p> <p>20 балів – виконання індивідуального завдання у формі електронного есе/повідомлення на 10 с. та/або тематичної презентації на обрані з запропонованого переліку теми.</p> <p>10 балів – самостійна робота студентів (тестування у дистанційній системі).</p> <p>10 балів – підсумкова бесіда (колоквіум) на останньому семінарському занятті.</p>					
Вимоги до письмових робіт	Проводяться у тестовому режимі в системі дистанційного навчання університету. Оцінюються за 100-бальною шкалою.				
Семінарські заняття	Оцінювання роботи здійснюється за п'ятибальною шкалою. Передбачає обговорення проблемних питань на задану тематику, участь в дискусії, виступи (презентації) за темами індивідуальних завдань.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх форм роботи, відсутність негативних оцінок, невідпрацьованих пропущених занять				
Підсумковий контроль	<p><i>Форма контролю – залік.;</i> <i>Форма здачі комбінована.</i></p> <p>Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів передбачає виставлення підсумкової залікової оцінки. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, самостійне опрацювання тем, виконання індивідуальних завдань, контрольних (тестових) робіт.</p> <p>Підсумкова оцінка виставляється студенту в кінці семестру за</p>				

результатами роботи на практичних заняттях, обговорення дискусійних питань, виконаних індивідуальних проектів та контрольних (тестових) завдань.

7. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу полягає у послідовності набуття знань, умінь і навичок у ході лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Відвідування лекцій і семінарських занять для студентів є обов'язковим.

Академічна доброчесність:

У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.

Відвідування занять:

Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – четвер, 15.00 год. – 17.00 год.

Неформальна освіта:

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується документом: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

8. Рекомендована література

1. Алексеев Ю.М., Кульчицький С.В., Слюсаренко А.Г. Україна на зламі історичних епох. К., 2000.
2. Агресія Росії проти України: історичні передумови та сучасні виклики / авт. кол. : П. П. Гай-Нижник, Л. Л. Залізник, І. Й. Краснодемська, Ю. С. Фігурний, О. А. Чирков, Л. В. Чупрій ; кер. проекту, упоряд. і наук. ред. : П. П. Гай-Нижник ; Науково-дослідний інститут українознавства МОН. Київ: Леся, 2016. 586 с. <http://resource.history.org.ua/item/0013323>
3. Аналітична доповідь Національного інституту стратегічних досліджень до позачергового Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України у сфері національної безпеки» / редкол. : В. П. Горбулін, О. С. Власюк, О. В. Литовченко ; Національний інститут стратегічних досліджень. – Київ : НІСД, 2014. 148 с. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2015-12/Dopovid_Prezudentps-0ab72.pdf
4. Андрієвська А., Халімон О. Книга свідчень. Анатомія російської анексії Криму. К.: Критика, 2019. 248 с.
5. Аржаковський А. Розбрат України з Росією: стратегія виходу з піке. Погляд Європи. Х.: Віват, 2015. 256 с.
6. Березовець Т. Анексія: Острів Крим. Хроніки "гібридної війни". К.: Брайт Стар Паблішинг, 2015. 392 с.
7. Бойко О. Україна 1991-1994 рр.: Тіні минулого чи контури майбутнього? (нариси новітньої історії). К., 1996.
8. Бондаренко К. Леонід Кучма: портрет на фоні епохи. Харків: Фоліо, 2007.
9. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави / Відп. ред. В. Смолій; Кер. авт. кол. Г. Боряк; Авт. кол.: В. Головка (коорд. проекту), В. Даниленко, С. Кульчицький, О. Майборода, В. Смолій, Л. Якубова, С. Янішевський. НАН України.

- Інститут історії України. К.: Ніка-Центр, 2016. 796 с. Горбулін, В. П., Кононенко С. В. Геополітика та російсько-українська війна: взаємовідносини без прикрас; Національний інститут стратегічних досліджень. Київ: НІСД, 2014. 38 с.
10. Горбулін В. П., Власюк О. С., Кононенко С. В. Україна і Росія: Дев'ятий вал чи Китайська стіна; Національний інститут стратегічних досліджень. Київ : НІСД, 2015. 132 с.
  11. Демони миру та боги війни. Соціальні конфлікти посткомуністичної доби. К., 1997.
  12. Касьянов Г. Україна 1997–2007: нариси новітньої історії. К., 2008. 432 с
  13. Кучма Л. Про найголовніше. К. 1999.
  14. Кравчук Л. М. Є така держава Україна : Матеріали з виступів, інтерв'ю, прес-конференцій, брифінгів, відповідей на запитання / Упорядк. та передм. М. Шпаковатого. Київ: Глобус, 1992.
  15. Литвин В. Політична арена України. Дійові особи та виконавці. К., 1994.
  16. Литвин В. Україна на межі тисячоліть (1991-2000 рр.). К., 2000. 360 с
  17. Литвин В. Україна: досвід та проблеми державотворення (90-ті роки ХХ ст.). К., 2001.
  18. Луканов Ю. Третій президент. Політичний портрет Леоніда Кучми. К., 1996.
  19. Мала енциклопедія етнодержавознавства. К., 1996.
  20. Михальченко М., Андрущенко В. Україна розділена в собі: від Леонідії до Вікторії. Т. 1. К.: ІПіЕНД імені І.Ф.Кураса НАН України, 2009
  21. Михальченко М., Андрущенко В. Україна розділена в собі: від Леонідії до Вікторії. Т. II. К.: ІПіЕНД імені І.Ф.Кураса НАН України, 2009.
  22. Пасічник М.С. Історія України: державницькі процеси, розвиток культури та політичні перспективи: Навч. посібник. К, 2005.
  23. Політична історія України: Посібник для студентів вищих навчальних закладів/ За редакцією В.І.Танцюри. К., 2001. 20. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2015. 497 с.
  24. Почепцов Г. Сенси і війни: Україна і Росія в інформаційній і смисловій війнах, пер. з рос. Тамари Гуменюк. К.: Києво-Могилянська академія, 2016. 316 с.
  25. Ревізія історії. Російська історична пропаганда та Україна / Ярослав Грицак, Кирило Галушко, Яна Примаченко, Геннадій Єфіменко, Сергій Громенко, Іван Гоменюк, Оксана Ілюк, Олена Сороцинська, за ред. Володимира Єрмоленка; Громадська організація «Інтерньюз-Україна», Міжнародний фонд «Відродження». Київ : К.І.С., 2019. 98 с.
  26. Російська агресія проти України: правда і вигадки, причини і наслідки: збірник науково-аналітичних праць / авт. кол. : П. П. Гай-Нижник, І. Й. Краснодемська, Ю. С. Фігурний, О. А. Чирков Л. В. Чупрій, упоряд. і наук. ред. : П. П. Гай-Нижник; Науково-дослідний інститут українознавства. Київ : Леся, 2018. 432 с.
  27. Україна: утвердження незалежної держави (1991-2001) / Н.П.Барановська, В.Ф.Верстюк, С.В.Віднянський та ін.; За ред. В.М.Литвина. К., 2001.
  28. Українське суспільство на порозі третього тисячоліття / Кол. монографія. Під ред. М.О.Шульги К., 1999.
  29. Українські ліві: між ленінізмом і соціал-демократією / За ред. О.Гараня, О.Майбороди. К., 2000.
  30. Шведа Ю. Партії та партійна система України. Л., 2001.
  31. Шляхи боротьби з «руським миром» в Україні: аналітична записка / Станіслав Шулімов, Олена Литвин; Школа політичної аналітики Національного університету «Києво Могилянська академія». Київ, 2019. 25 с. <https://spa.ukma.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/Countering-Russian-World.pdf>
  32. Чорновіл В. Пульс української незалежності. К., 2000. Якубова, Л. «Русский мир» в Україні: на краю прірви. К.: Кліо, 2018. 384 с.
  33. Ющенко В. Недержавні таємниці: нотатки на берегах пам'яті. К., 2014.
  34. Якубова, Л., Головка В. Русский мир на Донбасі та в Криму: історичні витоки, політична технологія, інструмент агресії: аналітична доповідь, відп. ред. : Валерій

Смолій ; Інститут історії України НАН України. Київ, 2018. 226 с.
<http://resource.history.org.ua/item/0013906>

Викладач *Кобута С.Й.*
доцент кафедри історії
України і методики викладання історії